

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, 2020. december 9. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A sikkasztás büntette miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2020. október 20. napján kihirdetett 3.Bf.334/2020/5. számú ítéletét akként változtatja meg, hogy a vádindítványnak a tartozás fedezetének elvonása vétségére vonatkozó részében az eljárást megszünteti.

Dr. ... részére megállapított védői díj összege helyesen 54.800,- (ötvennégyezer-nyolcszáz) Ft.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a pótmagánvádlót 7.200,- (hétezer-kettőszáz) Ft védői díj megfizetésére az ítéletet jogerőre emelkedésétől számított egy hónapon belül dr. ... (.... szám alatti székhelyű) ügyvéd részére.

I n d o k o l á s

A Nyíregyházi Járásbíróság a 2020. július 13. napján meghozott 32.B.392/2020/4. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 372. § (1), (3) bekezdés a) pontjában meghatározott sikkasztás büntettében. Ezért 180 napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy egy napi tétel összegét 1.000 Ft-ban állapította meg. Kimondta, hogy az így kiszabott 180.000 Ft pénzbüntetést 10 havi részletben kell megfizetni úgy, hogy egy havi részlet összege 18.000 Ft, továbbá a pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 180 napi fogház fokozatú szabadságvesztés büntetésre kell átváltoztatni. A vádlottat az 1 rb. tartozás fedezetének elvonása vétsége (Btk. 405. § (1) bekezdés) miatt emelt vád alól felmentette. A sértett magánfél polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasította.

A kétirányú fellebbezések folytán másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék a 2020. október 20. napján meghozott 3.Bf.334/2020/5. számú ítéletével a járásbíróság ítéletét megváltoztatta. A vádlottat a sikkasztás büntette (Btk. 372. § (1), (3) bekezdés a) pont) miatt emelt vád alól felmentette. A pótmagánvádló vádindítványát a tartozás fedezetének elvonása vétségére vonatkozó részében elutasította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A pótmagánvádlót 55.200 Ft védői díj megfizetésére kötelezte.

A Nyíregyházi Törvényszék ítélete ellen annak kihirdetésekor a pótmagánvádló és a hozzájárulásával a jogi képviselője jelentettek be fellebbezést a vádlott sikkasztás büntettében történő büntetőjogi felelősségének megállapítása érdekében.

A vádlott és a védője az ítéletet tudomásul vették.

A másodfellebbezés lehetőségét az nyitja meg, ha a másodfokú ítélet folytán a bűnösség köre megváltozik (BH2014. 44.).

Az ítéletábra elsődlegesen megállapította, hogy a pótmagánvádló és hozzájárulásával a védője által bejelentett másodfellebbezés joghatályos, mely alapján helye van a harmadfokú eljárásnak.

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén.

A Be. 615. § (2) bekezdés b) pont I. fordulata értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette.

A törvényi előfeltételek teljesültek, mert a Nyíregyházi Törvényszék a vádlottat a sikkasztás büntette [Btk. 372. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette. A másodfokú bíróság tehát az elsőfokú bírósággal ellentétes döntést hozott és a fellebbezés a Be. 615. § (3) bekezdés a) pontja szerint az ellentétes döntést sérelmezte.

Az ítéletábra a törvényszék ítéletével szemben bejelentett fellebbezéseket a Be. 617. §-a folytán alkalmazandó Be. 599. § rendelkezései alapján nyilvános ülésen bírálta el, figyelemmel a Be. 620. § (1) bekezdésére.

A nyilvános ülésen a pótmagánvádló és jogi képviselője a fellebbezésüket fenntartották. A jogi képviselő a rendőrség eljárását kritizálva hangsúlyozta, hogy a vádiratban foglaltak minden kétséget kizáróan megállapíthatóak. Amit a vádlott a sícsiszológéppel tett, az a sikkasztás iskolapéldája, ami ugyanis nem volt az övé azt eladta, amely pillanatban meg is valósult a bűncselekmény.

A vádlott és a védője a másodfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását indítványozták. A védő kiemelte, miszerint az eljárás szereplői között valóban egy elszámolási vita volt, gyakorlatilag egy polgári jogi vita, melynek érvényesítése elmaradt. A sikkasztás bűncselekmény tényállási elemei hiányoznak.

A törvényszék ítéletével szemben bejelentett jogorvoslat alaptalan.

A harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) és (2) bekezdése szerinti terjedelemben bírálta felül a megtámadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző első- és másodfokú eljárást.

A felülbírálat első perjogi lépcsője az eljárási szabályok megtartásának vizsgálata. Pótmagánvádas eljárásban a bíróságnak elsődlegesen abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy a bírósági eljárás lefolytatásának alaki (eljárásjogi) feltételei fennállnak-e. Eljárásjogi akadályok hiányában kerülhet sor a büntetőjogi felelősség anyagi jogi megalapozottságának vizsgálatára és a büntetőjogi felelősség tekintetében jogerőhatással bíró érdemi határozat meghozatalára.

A törvényszék helytállóan ismerte fel, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, amikor a tartozás fedezetének elvonása vétsége tekintetében elfogadta a pótmagánvádló vádindítványát, az ítéletábra az ekörben megjelölt indokokat is maradéktalanul osztja. A járásbíró ugyanis tévedett amikor a pótmagánvádlókénti fellépés lehetőségét kizárólag a tárgyi oldalról - az adott bűncselekmény szempontjából - vizsgálta, az alanyi oldalról viszont nem. Ez a vád törvényessége kérdésében való állásfoglalás érdekében feltétlenül szükséges és indokolt lett volna. Az arra nem

jogosulttól származó vád egyben nem törvényes is. Megjegyzendő, hogy a törvényszék helytelenül hivatkozott a Be. 790. § (1) bekezdés b) pontjára, az ugyanis a feljelentés elutasítása esetén irányadó, adott ügyben pedig a nyomozó hatóság az eljárást megszüntette, amit a Be. 790. § (2) bekezdésének b) pontja szabályoz. A Be. 794. § (1) bekezdés c) pontja és a Be. 790. § (2) bekezdésének b) pontja értelmében a járásbírósnak a vádindítványt a tartozás fedezetének elvonása vétsége részében el kellett volna utasítania, mivel ezen bűncselekményt érintően sem feljelentésre, sem nyomozás lefolytatására nem került sor.

A törvényes vád hiányát a másodfokú bíróság ugyan észlelte, esetében azonban már csak az eljárás megszüntetésére lett volna lehetőség. A BH2012. 31. számú eseti döntés kimondja, miszerint pótmagánvád esetén a törvényes vád hiánya a tárgyalás előkészítése keretében a vádindítvány elutasításának, ezt követően viszont az eljárás megszüntetésének mérlegelést nem tűrő oka.

A törvényszék az ítéletének indokolásában helyesen hívta fel a Legfelsőbb Bíróság 90/2010. számú Büntető Kollégiumi véleményét. Az ítéletábra álláspontja szerint a törvényszék által megjelölt II. 4. pont helyett - ami a vádindítvány elsőfokú bíróság általi törvénysértő elutasítására vonatkozik - jelen esetben a II. 2. pont - ha olyan bűncselekmény miatt nyújtottak be vádindítványt, amely miatt a pótmagánvád kizárt, a vádindítványt mivel nem az arra jogosult nyújtotta be el kell utasítani - az irányadó. A II. 2. pont rámutat arra, hogy amennyiben a fellebbezési eljárásban észleli a bíróság, hogy a vádindítványt arra nem jogosult nyújtotta be, az eljárást meg kell szüntetnie.

Az eddig kifejtettekre figyelemmel az ítéletábra a Be. 617. §-a folytán alkalmazandó Be. 607. § (1) bekezdése, valamint az 567. § (2) bekezdés c) pontja megjelölésével a tartozás fedezetének elvonása vétsége tekintetében az eljárás megszüntetéséről határozott.

A másodfokú ítélet indokolása (2. oldal [5] bekezdés) elírás miatt annyiban szorul pontosításra, hogy a feltüntetett gazdasági társaság nem kft., hanem bt., a nyomozás során kihallgatott tanú neve pedig ... (4. oldal [15] bekezdés).

Ezt meghaladóan rögzíthető, hogy nem került sor olyan abszolút, a Be. 607. § (1) bekezdésében, illetve 608. § (1) bekezdés a-f) pontjaiban írt eljárási szabálysértésre, mely a másodfokú ítélet érdemi felülbírálatát kizárná.

A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállása megalapozott-e. A Be. 619. § (1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú bíróság ítéletét képező tényállásra, ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott vagy az iratok tartalma alapján azzá tehető, s ekként a helyes tényállás megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető.

Az ítéletábra ekörben rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság a sikkasztás büntette miatt emelt vád vonatkozásában az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és a beszerzett bizonyítékok értékelésével döntően megalapozott tényállást állapított meg. A másodfokú bíróság az ítélet részbeni megalapozatlanságát a Be. 599. § (2) bekezdésének a) pontjában biztosított jogkörében eljárva az ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés alapján annyiban egészítette ki, hogy a sícsiszológép jogtalan eltulajdonítása kétséget kizáróan nem nyert bizonyítást.

A másodfokú bíróság korrekciójával a tényállás teljeskörűen megalapozottá vált, és a harmadfokú eljárásban is irányadónak tekintendő a Be. 619. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel. E tényállásból okszerű a sikkasztás büntette miatt emelt vád alól a vádlott felmentéséhez vezető következtetés. A törvényszék az ellentétes döntés tekintetében részletes és alapos indokolást adott, mellyel a harmadfokú bíróság is minden tekintetben egyetértett.

A sikkasztás törvényi tényállásának megvalósulásához a jogtalan eltulajdonítás, illetve a sajátjakénti rendelkezés - mint elkövetési magatartásnak - kétséget kizáró bizonyítottságának hiányában a tényállás a polgári jogi felelősség területén marad. A rábízás kereteinek, tartalmának a

megállapításához, és ez alapján a büntetőjogi felelősség vizsgálatához a konkrét polgári jogi jogviszony gondos elemzése szükséges.

Az irányadó tényállás alapján a terheltnek a közel 15 évig tartó üzleti kapcsolatból adódóan valóban elszámolási kötelezettsége keletkezett a sértett felé, azonban e tényből az elsőfokú bíróság téves jogkövetkeztetést vont le, amikor azt rögzítette, hogy "ugyan a vádlottat csalási szándék nem vezette a gép birtokába kerülésekor, mégis bűncselekményt követett el akkor, amikor a jogszerűen birtokába került gépet eladta, azaz azzal oly módon rendelkezett, ami az eredeti tulajdonviszony gyakorlásának végleges megakadályozását jelenti.", illetve „kétséget kizáróan bebizonyítást nyert, hogy a vádlott szándéka átfogta a tényállás összes ismervét, tudta, hogy a gépet csak használatra kapta meg, a sértett annak tulajdonjogát nem akarta átengedni az átadáskor, csak esetleg a későbbiekben, ha kifizeti az átadáskori értékét...".

A törvényszék helyesen hivatkozott a vádlott gyanúsítottként, valamint a pótmagánvádló tanúként tett vallomásaira, melyeket a járásbíróság nem értékelt megfelelően.

A vádlott az általa 10 évig használt sícsiszológéppel kapcsolatban 2017. október 27. napján előadta, miszerint „A végelszámolás során én szerettem volna visszavinni ezt az ...nek, azonban ő kategorikusan elzárkózott tőle. Azt mondta, hogy nem vihetem vissza, annak az árát fizessem ki. Ezek után én interneten értékesítettem a csiszológépet 400.000 Forintért és ezt az összeget is átutaltam a részére. Azért értékesítettem a terméket, mert ezt ő mondta nekem telefonba és személyesen"

A pótmagánvádló 2017. december 11-ei tanúvallomása szerint: „Nyilvánvalóan felajánlotta, hogy a géppel számoljunk el. Vissza akarta adni nekem, de én ebbe nem mentem bele. Láttam, hogy 400.000 Forintért hirdeti a gépet, de ennek a gépnek nem ennyi az értéke." „... elmondta nekem, hogy eladta a gépet. Én mondtam neki, hogy akkor lehet fizetni azt a részét." A tanú jogi képviselője kiemelte, „a sícsiszoló géppel kapcsolatban előadom, hogy a megbízóm által képviselt ... Kft. eladta a gépet ...nak a korábbiakban megjelölt közel 2.000.000 Forintos vételáron, ezt a vételárat ... soha nem fizette ki...".

A cselekmény tárgyi és alanyi ismérveinek a büntetőeljárásban rendelkezésre álló adatok alapján való együttes vizsgálata során tárgyi bizonyítási eszköz - ideértve az iratot és az okiratot is - híján, továbbá a nagyfokú időmúlás miatt nem lehetett kétséget kizáróan bizonyítani, egyrészt azt, hogy az eljárás szereplői között a sikkasztás tárgyát képező sícsiszológép vonatkozásában létrejött-e tulajdonátszállást eredményező adásvétel vagy sem, a sikkasztás elkövetése pedig csak „idegen" dologra nézve történhet. Másrészt az idézett ellentmondó nyilatkozatok alapján azt, hogy a vádlott a jogszerűen birtokába került sícsiszológépet jogtalanul tulajdonította volna el, annak vételárával, illetve a bizományosi értékesítésre átvett termékek árával sajátjaként rendelkezett volna. A vádlott a gép visszaadása körében tanúsított elutasító sértetti magatartás alapján joggal hihette azt, hogy azt annak használt piaci értékén elidegenítheti és majd a vételárával számolnak el.

A Be. 7. § (4) bekezdésében írt alapelv szerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére. A sikkasztás büntetében való büntetőjogi felelősség megállapítását célzó fellebbezések ezért eredményre nem vezethettek.

A bejelentett polgári jogi igény egyéb törvényes útra való utasítására vonatkozó rendelkezés törvényes azzal, hogy az már nem a Be. 560. § (1) bekezdésének l) pontján, hanem a vádlott felmentése okán ugyanezen szakasz b) pontján alapul. A pótmagánvádlóként fellépő sértett további igényérvényesítésének lehetősége a terhelti felelősség megállapításának hiányában is fennáll.

A Be. 813. § (1) és (2) bekezdései alapján a másodfokú ítéletnek a bűnügyi költség viselésére vonatkozó része is megfelel a törvénynek. A törvényszék azonban az ítéletének 5. oldalán lévő táblázatban elírási és számítási hibát is vétett, melyet az ítéletábra a rendelkező részben foglaltak

szerint korrigált. Az eljárási cselekményen való részvételért megkezdett óránként helyesen 6.000 Ft védői díj jár, az ekként összeadott tételek folytán pedig a védői díj összesen 54.800 Ft.

Az eddig kifejtettek értelmében a Debreceni Ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 624. § (1) bekezdése megjelölésével a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően részben megváltoztatta, míg egyéb helyes rendelkezéseit a Be. 623. § (1) bekezdése felhívásával helybenhagyta.

A harmadfokú eljárásban a vádlott meghatalmazott védőjének díjával 7.200 Ft bűnügyi költség merült fel, melynek megfizetésére az ítéltábla a Be. 813. § (2) bekezdése alapján a pótmagánvádlót kötelezte.

Debrecen, 2020. december 9.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Virágh Pál sk. bíró, Szilágyiné dr. Karsai Andrea sk. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 3.Bf.334/2020/5. számú ítélete az ítéltábla jelen határozatával a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2020. december 9.

Dr. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke